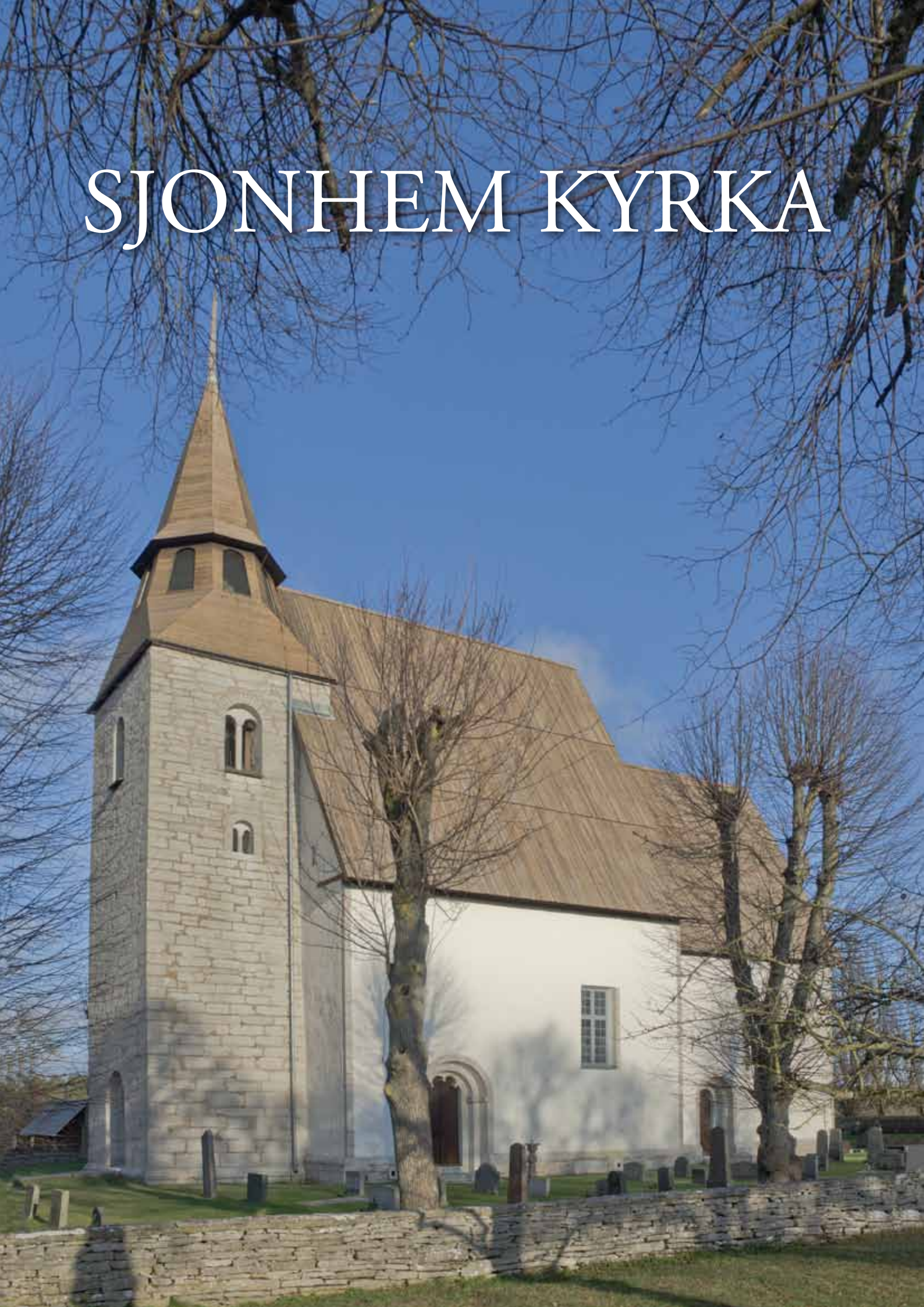

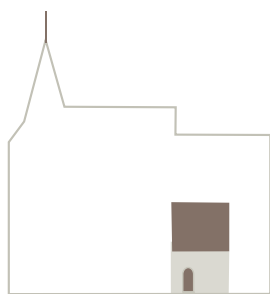
SJONHEM KYRKA

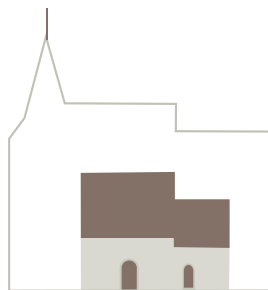
Välkommen till Sjonhem kyrka

Gotlands över nittio medeltida stenkyrkor byggdes ursprungligen i romansk stil. Det som är typiskt för den romanska stilen är att dörrar, fönster och valv har runda bågar. På 12- och 1300-talen byggdes många kyrkor om i gotisk stil med spetsiga bågar.

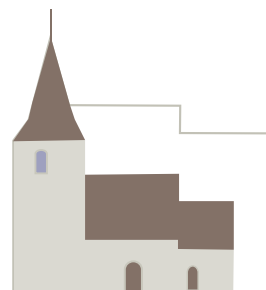
Sjonhem kyrka har ett romanskt torn och ett gotiskt kor och långhus.

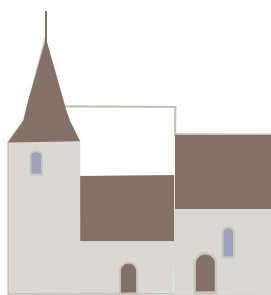
Cirka 1130 byggdes koret i romansk stil.

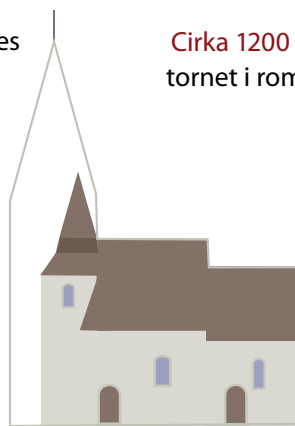
Cirka 1165 byggdes långhuset i romansk stil.

Cirka 1200 byggdes tornet i romansk stil.

Cirka 1230 byggdes ett nytt, större kor i gotisk stil.

Cirka 1250 byggdes ett nytt och större långhus i gotisk stil. Tanken var att kyrkan skulle få ett större torn också men bygget avstannade. Kanske pga. inbördeskriget 1288.

Sjonhem kyrka har två **KYRKKLOCKOR**. Lillklockan är från 1755 och storklockan från 1965. Storklockans inskription lyder: ”År 1965, då Evert Grindsjö var präst, Elin Olson, Gervide, Valdemar Ahlgren, Sojvide, Teodor Pettersson, Vinkels, Ivar Pettersson, Bjärby och Gösta Olsson, Suderbys var kyrkvärdar samt Sven Rosander var klockare blev denna klocka gjuten”

MEDELTIDA GLASMÅLNINGAR är mycket ovanligt i Norden. Bara enstaka skärvor och bitar finns kvar. Undantaget är Gotland där glasmålningar fortfarande pryder omkring 30 av öns kyrkor.

De gotländska målningarna har skapats för landsortskyrkans mindre fönster. Berättelser från Jesus liv är i fokus till skillnad mot de stora katedralerna på kontinenten vars målningarna ofta ingår i ett större dekorativt sammanhang.

I Sjonhem kyrka kan vi se målningar i original från 1230. De är samtida med kyrkans kor där de också är placerade på sin ursprungliga plats. Färgerna rött, blått och grönt dominerar. Det är den tidiga gotikens starka färger, till skillnad från 1300-talets färgsvagare måleri. Glasen är särskilt vackra på morgonen, när solen lyser från öster och får färgerna att briljera.

Konsthistorikern Johnny Roosval tror att det kan ha funnits en glashytta i Visby från 1220-talet och cirka 200 år framåt. I så fall kan glasmålningarna i Sjonhem ha varit bland de första som tillverkades i denna hytta.

DOPFUNTEN är tillverkad vid stensemältern Hegwaldrs verkstad, ca 1160. Hegwaldrs bildspråk är folkligt och berättande. Det är en blandning av vikingatidens uttrycksfulla djurmotiv och flätmönster och den lugnare romanska stilen. Bilderna på Sjonhemfunten är svårtolkade. Det kan vara en för oss okänd helgonlegend. Elva dopfuntar av Hegwaldr finns bevarade på Gotland, bland annat i grannsocknarna Halla, Viklau, Vänge och Etelhem.

På Gotlands Museum förvaras en **PISCINA** från Sjonhem kyrka, tillverkad av Hegwaldrs verkstad ca 1130. I piscinan hälldes det heliga vattnet ut, (till exempel dopvatten). Piscinan från Sjonhem är rikt utsmyckad med djuriska ansikten och bibliska berättelser.

En **DOPFUNT** från Sjonhem kyrka, tillverkad 1750, flyttades 1895 till Gotlands Fornsal. Den finns nu i kapellet på biskopsgården i Visby.

MÅLNINGARNA I LÅNGHUSETS VALV gjordes samtidigt som långhuset byggdes på 1200-talet. Delar av målningen rekonstruerades vid restaureringen 2010.

TEXTEN OVANFÖR TRIUMFBÅGEN är från 1849. Den målades över vid restaureringen 1961 men togs åter fram vid restaureringen 2008.

ALTARUPPSATSEN tillverkades 1735. Krucifixet är från mitten av 1300-talet.

PREDIKSTOLEN från 1600-talet, målades av Johan Weller och C.A. Nordberg 1785–86.

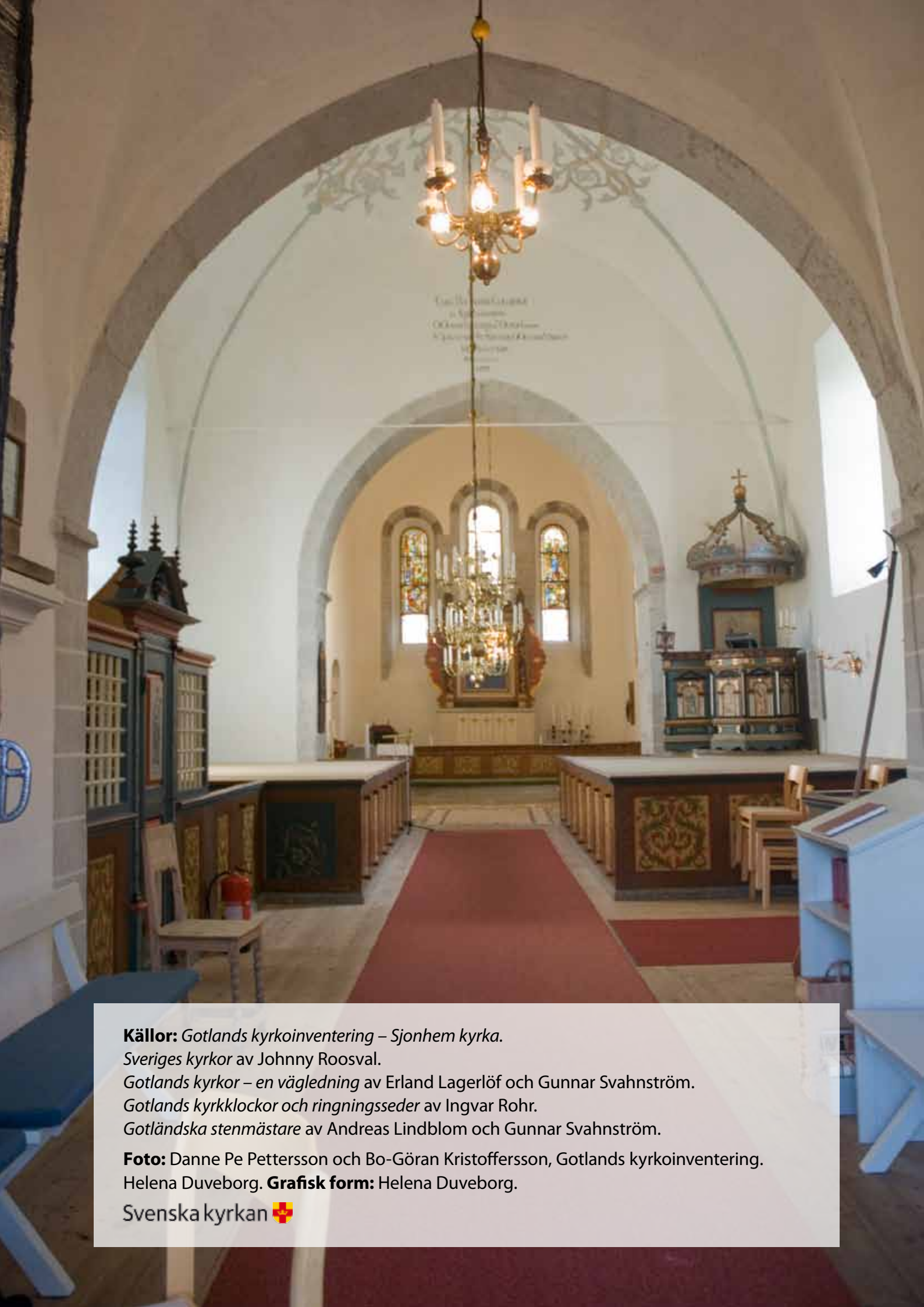
BÄNKINREDNINGEN är från 1700-talet. De främre bänkarna har originalmålningen kvar från denna tid. På långhusets vägg hänger två träbitar som troligtvis är från en tidigare bänkinredning.

Vid kyrkans södra ingång finns en **VIGVATTENSKÅL**.

Här doppade man fingrarna i vatten och gjorde korstecken för att påminna sig om sitt dop. Vigvattenskårar finns ofta i katolska kyrkor.

DÖRREN till kyrkans förvaringsutrymme har ursprungligen tillhört predikstolen.

Källor: *Gotlands kyrkoinventering – Sjonhem kyrka.*

Sveriges kyrkor av Johnny Roosval.

Gotlands kyrkor – en vägledning av Erland Lagerlöf och Gunnar Svahnström.

Gotlands kyrkklockor och ringnings seder av Ingvar Rohr.

Gotländska stencmästare av Andreas Lindblom och Gunnar Svahnström.

Foto: Danne Pe Pettersson och Bo-Göran Kristoffersson, *Gotlands kyrkoinventering*.

Helena Duveborg. **Grafisk form:** Helena Duveborg.

Svenska kyrkan